

บทที่ 3

วิธีดำเนินการศึกษา

การศึกษาครั้งนี้เป็นการศึกษาเชิงพรรณนา มีวัตถุประสงค์เพื่อวัดระดับความรู้ และเจตคติของครูที่มีต่อผลลากโภชนาการ และเปรียบเทียบความรู้และเจตคติของครูที่มีต่อผลลากโภชนาการตามเพศ อายุ และระดับการศึกษา ซึ่งประกอบด้วยขั้นตอนดังนี้ คือ การกำหนดกลุ่มประชากร การสร้างเครื่องมือ การติดต่อประสานงานกับกลุ่มประชากรเพื่อกำหนดเวลาการเก็บข้อมูล การนำข้อมูลไปวิเคราะห์ การแปลผล สรุปผล วิเคราะห์ผล และการเขียนรายงานการศึกษา

3.1 การกำหนดกลุ่มประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ในการศึกษาครั้งนี้ประชากรที่ได้ทำการศึกษาคือครูโรงเรียนประจำจังหวัดเชียงใหม่ ประกอบด้วยโรงเรียนยุพราชวิทยาลัย และโรงเรียนวัฒโนทัยพายัพ ซึ่งมีจำนวนครูทั้งสิ้น 293 คน เป็นเพศชาย 90 คน และเพศหญิง 203 คน ผู้ศึกษาเก็บข้อมูลได้จากครูทั้งสิ้น 250 คน เป็นเพศชาย 81 คน และเพศหญิง 169 คนจึงถือว่าเป็นกลุ่มตัวอย่างของประชากรทั้งหมด คิดเป็นร้อยละ 85.32

3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา

ในการศึกษาครั้งนี้ เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบทดสอบวัดระดับความรู้ และแบบวัดเจตคติเกี่ยวกับผลลากโภชนาการ และแบบสอบถามข้อมูลทั่วไป โดยได้แบ่งออกเป็น 4 ส่วนด้วยกัน คือ

3.2.1 ส่วนที่หนึ่ง เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไป ได้แก่ อายุ เพศ ระดับการศึกษา รายได้ สถานภาพครอบครัว ผู้มีหน้าที่ซื้ออาหารในครอบครัว สถานที่ซื้ออาหาร ความถี่ในการซื้ออาหารสำเร็จรูป การได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับผลลากโภชนาการทางสื่อใด หรือจากบุคคลใด ความสนใจในความสำเร็จ และการอ่านผลลากโภชนาการ ตลอดจนความเข้าใจในความหมายของผลลากโภชนาการ

3.2.2 ส่วนที่สอง เป็นแบบทดสอบความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับผลลากโภชนาการ เป็นแบบทดสอบความรู้ที่ประกอบด้วยคำตอบให้เลือกลี่ข้อ ต่อหนึ่งคำถาม คำถามทั้งหมดมี 15 ข้อ เป็นคำถามแบบปลายปิด

3.2.3 ส่วนที่สาม เป็นแบบสอบถามเจตคติของกลุ่มตัวอย่างที่มีต่อผลจากโภชนาการ ซึ่งการวัดเจตคติจะมีข้อคำถามที่มีทิศทางเป็นบวก หรือเจตคติที่ดี และมีทิศทางเป็นลบ หรือมีเจตคติที่ไม่ดี ประกอบด้วยข้อคำถามทั้งหมด 20 ข้อ ซึ่งการจะเห็นด้วยหรือไม่จะมีระดับของการวัดเป็น 5 ระดับ คือ เห็นด้วยอย่างยิ่ง เห็นด้วย ไม่แน่ใจ ไม่เห็นด้วย และไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง

3.2.4 ส่วนที่สี่ เป็นข้อเสนอแนะเกี่ยวกับผลจากโภชนาการ

3.3 การสร้างเครื่องมือ

ผู้ศึกษาสร้างเครื่องมือโดยการปรับปรุง คัดแปลงมาจากแบบสอบถามของศิริลักษณ์ ไชยวงศ์ (2543) และ โสภิต ทองดั่ง (2443) โดยแบ่งออกเป็น 4 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาทฤษฎี เนื้อหา เอกสาร ที่มีเนื้อหาเกี่ยวข้องกับผลจากโภชนาการ และตำรา เกี่ยวกับการสร้างเครื่องมือเพื่อจัดทำแบบทดสอบให้ได้มาตรฐานครอบคลุมเนื้อหา วัดอุปประสงค์ และถูกต้องตามหลักวิชาการ

ขั้นตอนที่ 2 ให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความถูกต้อง ความชัดเจนของการใช้ภาษาและตรวจหาความเที่ยงตรงในเนื้อหา (Content validity)

ขั้นตอนที่ 3 ปรับปรุงแก้ไขแบบทดสอบเนื้อหาความเที่ยง และความตรงในเนื้อหา ตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ

ขั้นตอนที่ 4 นำแบบทดสอบไปลองทดสอบกับครูจากโรงเรียนหอพระ อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ 40 คนแบ่งเป็นชาย 20 คนหญิง 20 คน เป็นกลุ่มที่มีลักษณะคล้ายประชากรในการศึกษากล่าวคือเป็นครูในสังกัดกรมสามัญศึกษา และอยู่ในเขตอำเภอเมืองจังหวัดเชียงใหม่ ทำการตรวจให้คะแนนแล้วนำคะแนนที่ได้ไปวิเคราะห์ เพื่อปรับปรุงแก้ไขก่อนนำไปใช้จริง

- แบบวัดความรู้ซึ่งเป็นแบบทดสอบ 4 ตัวเลือก ให้คะแนนแต่ละข้อ โดยตอบถูกให้ 1 คะแนนและถ้าตอบผิดให้ 0 คะแนน วิเคราะห์หาค่าสัมประสิทธิ์ของความเชื่อมั่น โดยวิธีของ Kuder-Richardson หรือ KR_{20} นอกจากนี้ยังวิเคราะห์หาระดับความยากง่ายและอำนาจจำแนกหลังจากการทดลองนำแบบสอบถามไปทดสอบความรู้ก่อนใช้จริง (Pre-test) การวิเคราะห์ได้ผล ดังนี้

การวิเคราะห์รายข้อ

- ระดับความยากง่าย (P) อยู่ระหว่าง 0.20-0.80
- ระดับอำนาจจำแนกข้อสอบ (R) อยู่ระหว่าง 0.20-1.00

การวิเคราะห์รวมทั้งฉบับ

- ค่าเฉลี่ยของ P ได้เท่ากับ 0.73
- ค่าเฉลี่ยของ R ได้เท่ากับ 0.68

- สัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่น(โดยวิธี KR_{20}) ได้เท่ากับ 0.8689

การแบ่งกลุ่มคะแนนความรู้

- คะแนนต่ำกว่า 7 คะแนน มีความรู้เกี่ยวกับฉลากโภชนาการในเกณฑ์ต่ำ
- คะแนนระหว่าง 8-12 คะแนน มีความรู้เกี่ยวกับฉลากโภชนาการในเกณฑ์ปานกลาง
- คะแนนมากกว่า 12 คะแนน ขึ้นไป มีความรู้เกี่ยวกับฉลากโภชนาการในเกณฑ์สูง
- แบบวัดเจตคติ เป็นมาตรวัด 5 อันดับ (rating scale) หาคูณภาพด้วยการหาความ

เชื่อมั่น โดยใช้สูตร Alpha Coefficient ของ Cronbach หลังการทดสอบ คำนวณค่า $\alpha = 0.7649$ แสดงว่าแบบสอบถามชุดนี้มีค่าความเชื่อมั่นที่เป็น ไปตามเกณฑ์

การให้คะแนนและการแบ่งกลุ่มระดับคะแนนเจตคติ มีดังนี้

ระดับความคิดเห็น	การให้คะแนน	
	ข้อความทางบวก	ข้อความทางลบ
เห็นด้วยอย่างยิ่ง	5	1
เห็นด้วย	4	2
ไม่แน่ใจ	3	3
ไม่เห็นด้วย	2	4
ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง	1	5

ระดับคะแนนเฉลี่ย	การแปลผลระดับเจตคติ
4.50-5.00	ดีมาก
3.50-4.49	ดี
2.50-3.49	ปานกลาง
1.50-2.49	ไม่ดี
1.00-1.49	ไม่ดีมาก

3.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลทั้งหมดดำเนินการในระยะเวลา 1 เดือน โดยเริ่มตั้งแต่วันที่ 1 มีนาคม 2545 จนถึงวันที่ 31 มีนาคม 2545 โดยที่ผู้ศึกษาได้นำหนังสือขออนุญาตทำการศึกษาจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ไปยื่นต่อผู้อำนวยการโรงเรียนยุพราชวิทยาลัย และโรงเรียนวัฒโนทัยพายัพเพื่อนัดหมายวันที่จะทำการเก็บข้อมูลและขอร้องทางโรงเรียนให้จัดผู้ประสานงานในการศึกษาครั้งนี้ หลังจากนั้นนำเครื่องมือไปเก็บรวบรวมข้อมูลโดยผ่านผู้ประสานงานแต่ละโรงเรียนเพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลทั้งหมดนำมาตรวจสอบความสมบูรณ์ของข้อมูลก่อนนำไปวิเคราะห์ทางสถิติ

3.5 การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลในส่วนแรก คือ ข้อมูลพื้นฐานทั่วไป โดยการแจกแจงความถี่และหาค่าร้อยละ ส่วนของแบบวัดความรู้และเจตคตินำไปตรวจให้คะแนนแล้วคำนวณหาค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ยเลขคณิต และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ทดสอบการแจกแจงของคะแนนความรู้และเจตคติด้วย Kolmogorov-Smirnov test ทดสอบเปรียบเทียบคะแนนความรู้และเจตคติเกี่ยวกับจลาจลโภชนาการจำแนกตามเพศ อายุ ระดับการศึกษาและการเปิดรับสื่อด้วย Mann-Whitney U Test